

DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8559/2025-8-16>

УДК 658.15

Пшенична М.В.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів та обліку,
Інститут економіки та менеджменту
ЗВО «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»

Крупська М.Д.

здобувачка освіти другого (магістерського) рівня,
Інститут економіки та менеджменту
ЗВО «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА ФІНАНСОВУ СТРАТЕГІЮ ПІДПРИЄМСТВ

У статті досліджено вплив глобалізаційних процесів на фінансову стратегію підприємств та визначено основні виклики, що виникають у сучасних умовах економічної інтеграції. Розглянуто теоретичні аспекти фінансового управління в умовах глобалізації, зокрема зміну підходів до залучення капіталу, управління валютними ризиками та фінансового планування. Проаналізовано основні фактори, які впливають на фінансову стабільність підприємств, включаючи коливання валютних курсів, нестабільність фінансових ринків, регуляторні зміни та зростаючу міжнародну конкуренцію. Особливу увагу приділено необхідності адаптації фінансових стратегій до нових економічних умов, що включає диверсифікацію джерел фінансування, використання хеджування для зменшення ризиків та впровадження цифрових технологій у фінансовий менеджмент. Доведено, що підприємства, які своєчасно переглядають і коригують свої фінансові стратегії відповідно до змін глобального середовища, мають вищі шанси на стабільний розвиток і збереження конкурентних переваг. Результати дослідження можуть бути використані для розробки ефективних фінансових стратегій підприємств, які прагнуть підвищити свою стійкість до економічних змін і максимізувати можливості, що виникають у процесі глобалізації. Перспективи подальших досліджень у цьому напрямі зосереджуються на аналізі соціально-економічних та політичних процесів, що визначають тенденції розвитку глобалізованої економіки, а також на розробці нових інструментів для підтримки фінансової стабільності підприємств. Одним із важливих напрямків є вивчення нових методів управління фінансовими ризиками та застосування інноваційних технологій для прогнозування фінансових результатів. Наукові дослідження в галузі адаптації фінансових стратегій до глобалізації не лише сприятимуть підвищенню ефективності господарювання українських підприємств, але й дозволять зберегти конкурентоспроможність у швидко змінюваному та високо конкурентному міжнародному середовищі. Дослідження цих аспектів допоможе українським бізнес-структурам зрозуміти, які глобальні виклики та можливості вони повинні враховувати при розробці своїх фінансових стратегій, щоб забезпечити сталий розвиток та інтеграцію у світовий ринок.

Ключові слова: глобалізація, фінансова стратегія, валютний ризик, міжнародна конкуренція, фінансова стабільність, економічна інтеграція.

Mariia Pshenychna, Mariia Krupska

Institute of Economics and Management
Open International University of Human Development "Ukraine"

THE IMPACT OF GLOBALISATION ON THE FINANCIAL STRATEGY OF ENTERPRISES

This article explores the impact of globalization on the financial strategies of enterprises, focusing on the challenges that arise from the increasing integration of the global economy. The paper delves into the theoretical frameworks of financial management in the context of globalization, addressing changes in the approaches to capital acquisition, risk management, and financial planning. Key factors influencing the financial stability of companies are analyzed, including fluctuations in exchange rates, financial market instability, regulatory changes, and heightened international competition. A significant portion of the article is dedicated to the adaptation of financial strategies to the evolving economic environment. This includes diversifying funding

sources, leveraging hedging mechanisms to manage risks, and incorporating technological advancements into financial management. The paper argues that enterprises that proactively revise and adapt their financial strategies to global changes have a higher likelihood of maintaining stable growth and sustaining competitive advantages. The research also highlights the importance of financial flexibility in responding to external economic fluctuations. It identifies how companies can enhance their resilience in an increasingly competitive and volatile global market by implementing strategic approaches to capital structure optimization, foreign market integration, and effective risk mitigation. The results underscore that enterprises which tailor their financial strategies to the demands of a globalized economy are more likely to minimize financial instability and maximize their growth potential. These insights contribute to the development of strategies that not only improve the financial stability of enterprises but also allow them to leverage globalization as a growth opportunity. The findings are particularly valuable for businesses seeking to attract international investments, navigate economic uncertainties, and ensure long-term sustainability in a highly interconnected global market. Prospects for further research in this direction focus on the analysis of socio-economic and political processes that determine the trends in the development of a globalized economy, as well as on the development of new tools to maintain the financial stability of enterprises. One of the important areas is the study of new methods of financial risk management and the use of innovative technologies to predict financial results. Scientific research in the field of adaptation of financial strategies to globalization will not only contribute to increasing the efficiency of the management of Ukrainian enterprises, but will also allow them to maintain competitiveness in a rapidly changing and highly competitive international environment. The study of these aspects will help Ukrainian business structures understand what global challenges and opportunities they should take into account when developing their financial strategies to ensure sustainable development and integration into the global market.

Keywords: *globalization, financial strategy, currency risk, international competition, financial stability, economic integration.*

Вступ. В умовах зростаючої глобалізації та економічної інтеграції українських бізнес-структур до ринкового європейського простору вітчизняні підприємства стикаються з необхідністю перегляду та адаптації своїх фінансових стратегій до нових макроекономічних реалій. Збільшення відкритості економік, посилення міжнародної конкуренції, коливання валютних курсів, нестабільність фінансових ринків та посилення регуляторних вимог відповідно до світових практик призводять до нівелювання ефективності традиційних підходів до управління фінансами та, відповідно, зумовлюють потребу в розробці новітніх механізмів фінансового планування та управління ризиками. Відтак, дослідження факторів впливу глобалізації на фінансову стратегію підприємств з метою забезпечення конкурентоспроможності бізнесу в умовах мінливого екзогенного середовища має гостру актуальність для підвищення якості ендогенної складової господарювання вітчизняних економічних суб'єктів.

Матеріали та методи. У сучасних наукових працях як вітчизняних вчених і практиків, дослідження глобалізації відбувається через призму елімінування самої концепції глобалізації та вивчення її окремих складових. Зокрема, група вчених у складі Ломовських Л.О., Єфремової Н.О., Пашенко Ю.В. фокусуються на виявленні закономірностей впливу глобалізації на парадигму цифрової трансформації фінансово-економічних процесів [1]. Наскрізні засади трансформації людського капіталу у умовах глобалізації є об'єктами досліджень науковців Круглова В.О. та Пікуліної О.В. опрацьовують, вивчаючи при цьому перспективи його розвитку [2].

Крім того, вплив глобалізації аналізується дослідниками крізь призму інвестиційних процесів [3], через вплив на екологобезпечний сталий розвиток [4] тощо. Попри наявність позитивних і негативних прогнозів впливу глобалізаційних процесів на фінансову стійкість компаній, зроблених вітчизняними науковцями [5], оцінка загального впливу глобалізаційних змін на довгострокову діяльність продуцентів та пошук шляхів адаптації фінансових стратегій до викликів глобалізації лишаються не до кінця опрацьованими.

Метою статті є комплексний аналіз впливу глобалізації на фінансову стратегію підприємств та обґрунтування ефективних підходів до адаптації фінансового управління в умовах глобальних економічних змін. Дослідження спрямоване на визначення основних викликів, що виникають перед підприємствами внаслідок глобалізаційних процесів, а також на пошук механізмів мінімізації ризиків та використання нових можливостей для забезпечення фінансової стійкості.

Результати. Глобалізація значно впливає на фінансову стратегію підприємств, змінюючи умови їх функціонування, підходи до управління фінансовими потоками та ризиками. Відкриття нових ринків, розвиток міжнародної конкуренції, залучення іноземного капіталу та зростаюча роль транснаціональних корпорацій – лише частина з макроекономічних трендів сьогодення, що формують нові виклики та можливості для підприємств. У цьому контексті адаптація фінансової стратегії до актуальних умов мезорівня стає одним з ключових факторів забезпечення стійкості та конкурентоспроможності бізнесу.

Проведений комплексний аналіз напрацювань вітчизняних і зарубіжних вчених щодо впливу глобалізації на вектори економічного розвитку держави та окремих галузей її національної економіки [3, 5–7] сприяв здійсненню стратифікації чинників, відповідно до ступеню їх впливу на фінансові аспекти діяльності індивідуальних екосистем – корпоративних суб'єктів господарювання (рис. 1).

Запропонована градація глобалізаційних факторів дає підстави констатувати, що безпосередня інтеграція бізнес-структур до міжнародних економічних зв'язків і ланцюгів поставок вимагає першочергового розуміння корпоративними фахівцями з фінансового менеджменту глобальних монетарних політик країн-лідерів й відповідних регуляторних норм, таких як FATF, IFRS, Базель III, що не лише здійснюють прямий вплив на зміну процентних ставок і відповідну доступність капіталу, але й трансформують вимоги до звітності, капіталізації та контролю ризиків у фінансових стратегіях суб'єктів господарювання.

Одним із головних аспектів впливу глобалізації є лібералізація й зростаюча волатильність фінансових ринків, що, з одного боку, відкриває підприємствам доступ до нових джерел капіталу, а з іншого – посилює конкуренцію за фінансові ресурси. Зокрема, компанії можуть залучати фінансові ресурси за нижчими ставками,

диверсифікувати інвестиційні ризики та використовувати фінансові інструменти міжнародних ринків. Проте масштабування конкуренції потребує від підприємств підвищення фінансової стійкості та оптимізації структури капіталу через нарощення питомої ваги власного капіталу, зниження рівня боргового навантаження та підвищення ліквідності активів. Аналіз міжнародного досвіду [6] показує, що компанії, які активно використовують міжнародні джерела фінансування, мають вищий рівень інвестиційної активності та швидші темпи розвитку, а підприємства з більшою часткою власного капіталу є менш уразливими до кризових явищ і швидше відновлюються після фінансових потрясінь.

Не менш важливим чинником є вплив валютних ризиків, спричинених коливаннями валютних курсів. Як відзначають дослідники Кучин С.П., Сержанов В.В., ризики глобальної торгівлі вимагають покращення економічних відносин і забезпечення безпеки підприємства на зовнішніх ринках [8]. Відтак, підприємства, що ведуть зовнішньоекономічну діяльність, стикаються з необхідністю управління валютними ризиками через хеджування, використання ф'ючерсних контрактів або створення природного хеджування через диверсифікацію доходів у різних валютах, а також через стратегічне управління інвестиціями. Однак ці інструменти потребують додаткових

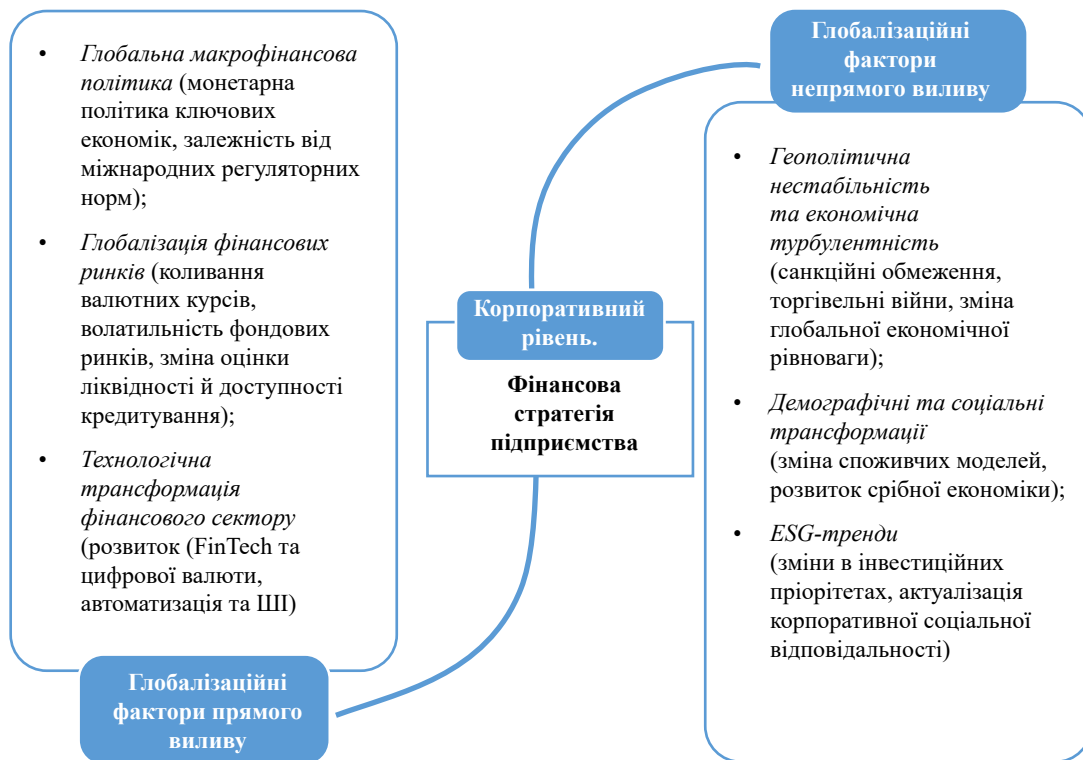

Рисунок 1 – Стратифікація глобалізаційних факторів залежно від змісту впливу на фінансову стратегію підприємства.

Джерело: складено авторами на основі [7]

витрат та можуть бути доступними лише великим компаніям з достатньо розвинутою фінансовою інфраструктурою.

В цьому контексті варто зауважити, що глобалізація сприяє розширенню фінансових можливостей для підприємств через зростаючу роль транснаціональних корпорацій, які мають доступ до великих фінансових ресурсів. Транснаціональні компанії часто користуються перевагами масштабів і можуть забезпечити доступ до дешевих і стабільних джерел фінансування, а також використовувати міжнародні ланцюги постачання для зниження витрат. Однак, на рівні малих та середніх підприємств існують обмеження в доступі до цих можливостей, і вони повинні шукати альтернативні способи фінансування, такі як партнерство з місцевими або регіональними інвесторами, а також звертатися до приватного капіталу або краудфандингових платформ. Все це обумовлює необхідність релевантної оцінки фінансових можливостей бізнесу та пошуку оптимальної моделі фінансової стратегії.

Фундаментальний прямий вплив на успішне функціонування підприємства забезпечує цифровий тренд глобалізації, а саме: розвиток нових фінансових інструментів, таких як криптовалюти і фінтех, що виникають як альтернатива традиційним методам фінансування, дозволяють підприємствам залучати капітал з глобальних ринків без потреби в традиційних фінансових посередниках. Крім того, вони забезпечують більшу прозорість і швидкість транзакцій. Однак застосування даного інструментарію супроводжується низкою ризиків, включаючи невизначеність у правовому регулюванні та можливі коливання цін на криптовалюти, що може бути особливо складним для підприємств, які не мають достатнього досвіду в роботі з новими фінансовими технологіями. Усі ці фактори вимагають від бізнес-структур постійної адаптації до змінюваного глобального середовища, гнучкості в ухваленні фінансових рішень і здатності своєчасно реагувати на нові економічні і технологічні реалії. В цьому контексті використання фінансової аналітики, штучного інтелекту та блокчейн-технологій сприятиме підвищенню ефективності управління грошовими потоками та мінімізації фінансових ризиків. Наприклад, автоматизовані системи прогнозування фінансових показників дозволяють мінімізувати час реагування на екзогенні зміни та сприяють удосконаленню ендогенної системи ризик-менеджменту.

В свою чергу, опрацювання впливу глобалізаційних факторів непрямої дії дозволив виокремити ризики, пов'язані з політичною та економічною нестабільністю. Так, для підприємств, що працюють на міжнародних ринках, необхідність прогнозувати політичні зміни та реагувати на них має стати одним із ключових аспектів їх

фінансової стратегії. Зміни у політичних режимах, нові економічні санкції, торгові війни та зміни в податкових політиках можуть суттєво впливати на фінансові результати підприємств. Саме тому важливою складовою частиною фінансової стратегії підприємства є моніторинг політичних подій, оцінка ризиків та прийняття відповідних управлінських рішень.

Для ефективного управління фінансовою стратегією в умовах глобалізації підприємствам необхідно враховувати не лише макроекономічні тенденції, а й особливості галузевого середовища [9]. Дослідження показують, що у різних секторах економіки рівень впливу глобалізаційних факторів на фінансову політику суттєво відрізняється. Наприклад, у сфері високих технологій глобалізація сприяє залученню венчурного капіталу та масштабуванню бізнесу на міжнародних ринках. Водночас у традиційних галузях, таких як виробництво чи сільське господарство, підприємства часто стикаються з проблемами посиленої конкуренції з боку транснаціональних корпорацій, що потребує розробки ефективних фінансових стратегій для підтримки конкурентоспроможності.

В даному контексті дієвим інструментом підвищення ефективності у фінансовому менеджменті бізнес-структур є застосування цифрових технологій для моделювання і прогнозування сценаріїв розвитку бізнесу в умовах змінюваних демографічних і соціальних чинників. Зокрема, гостро актуальною потребою є не декларативна, а фактологічна імплементація засад корпоративної соціальної відповідальності у фінансову стратегію підприємств. З огляду на глобалізаційні тенденції, що змушують компанії приділяти більше уваги екологічним, соціальним та управлінським аспектам своєї діяльності (ESG-факторам), інтеграція принципів сталого розвитку у фінансову політику сприятиме збільшенню доступу до ширшого кола інвесторів, включаючи міжнародні фонди, орієнтовані на відповідальне інвестування [10].

Таким чином глобалізація змінює традиційні підходи до фінансового управління, змушуючи підприємства шукати нові моделі розвитку, підвищувати рівень фінансової гнучкості, етичності та соціальної ефективності. Відтак, розробка адаптивної фінансової стратегії, котра враховує глобалізаційні фактори ESG-критеріїв, є не лише необхідною, а й стратегічною перевагою для сучасного бізнесу, адже є зорієнтованою не лише на максимізацію прибутку, але й забезпечення стабільного і відповідального розвитку підприємства, що є особливо актуальним в контексті повоєнної відбудови України.

Висновки. Перегляд та оновлення змісту фінансових стратегій розвитку вітчизняними бізнес-структурами є найбільш релевантним інструментом адаптації бізнесу до прогресуючого впливу

глобалізації. Стратифікація факторів впливу глобалізації відповідно до їх змісту та наслідків для бізнесу дозволяє ефективніше оцінити Внесення змін до фінансових стратегій вітчизняних бізнес-структур на основі аналізу впливу глобалізаційних факторів, дає можливість ідентифікувати не лише загрози, але й розробити релевантні адаптаційні механізми. Зокрема, перспективними векторами змін фінансових стратегій є диверсифікація джерел фінансування, хеджування валютних ризиків, використання новітніх технологій для управління фінансовими потоками, зміна підходів до оцінки рівня прозорості та соціальної ефективності діяльності,

інтеграція принципів сталого розвитку й корпоративної соціальної відповідальності, а також розвиток інвестиційних стратегій, що враховують глобальні економічні зміни та адаптацію до нових умов фінансування.

Перспективи подальших досліджень з теми, зокрема щодо проведення аналізу глобальних соціально-економічних і політичних процесів, а також на розробці нових інструментів для підтримки фінансової стабільності підприємств в умовах глобалізації, матимуть беззаперечно позитивний вплив на ефективність господарювання українських бізнес-структур в європейському просторі.

Література:

1. Ломовський Л. О., Єфремова Н. О., Пащенко Ю. В. Управління цифровими трансформаціями економіки в контексті глобалізації. *Аграрні інновації*. 2023. № 17. С. 218–224. DOI: <https://doi.org/10.32848/agra.innov.2023.17.33>
2. Крутлов В. О., Пікуліна О. В. Трансформація людського капіталу в умовах глобалізації: глобальні та національні перспективи. *Агросвіт*. 2024. № 18. С. 92–97. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.18.92>
3. Солов'єнко Д. В., Зелінська О. М. Вплив глобалізації на інвестиційні процеси в Україні. Сучасні проблеми і перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в умовах глобалізації економіки : матеріали XIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Луцьк, 3 грудня 2021 р.). Вип. 15. Луцьк : ІВВ Луцького національного технічного університету, 2021. С. 497–500. URL: <http://surl.li/qgmts> (дата звернення: 6.02.2025)
4. Лутковська С. М. Стратегія глобалізації екологічно безпечного сталого розвитку. *Ефективна економіка*. 2020. № 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7824> (дата звернення: 07.02.2025).
5. Ананьєва Ю. Вплив глобалізації на фінансову стабільність підприємств та стратегії її забезпечення. *Економіка та суспільство*. 2023. № 55. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-14>
6. Arif A., Sadiq M., Shabbir M. S., Yahya G., Zamir A., Bares Lopez L. The role of globalization in financial development, trade openness and sustainable environmental-economic growth: evidence from selected South Asian economies. *Journal of Sustainable Finance & Investment*. 2022. №12(4). Pp. 1027–1044. DOI: <https://doi.org/10.1080/20430795.2020.1861865>
7. Резнікова Н. В., Іващенко О. А., Курцев О. Ю. Глобалізаційні зміни як нові імперативи розвитку світової економіки: виклики для міжнародного маркетингу. *Журнал стратегічних досліджень*. 2023. № 5 (16). С. 37–44. DOI: <https://doi.org/10.30857/2786-5398.2023.5.4>
8. Кучин С. П., Сержанов В. В. Ризики глобальної торгівлі та способи управління ними. *International Economic Relations*. 2021. № 6 (240). С. 105–110.
9. Гарькова В. Ф., Хитрова О. А., Пшенична М. В., Орленко О. В. Тренди розвитку менеджменту та бізнес-технологій в умовах формування сучасної української економіки. *Академічні Візії*. 2023. 16. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7670619>
10. Пшенична М. Роль і місце ESG-інвестування в механізмі формування сталої конкурентоспроможності українських підприємств у повоєнний період. *Scientific Collection "InterConf+"*. 2023. (139). С. 7–16. DOI: <https://doi.org/10.51582/interconf.19-20.01.2023.001>

References:

1. Lomovskyi, L. O., Yefremova, N. O., & Pashchenko, Yu. V. (2023). Upravlinnia cyfrovymy transformatsiamy ekonomiky v konteksti hlobalizatsii [Management of digital transformations of the economy in the context of globalization]. *Ahrarni innovatsii*, (17), 218–224. DOI: <https://doi.org/10.32848/agra.innov.2023.17.33>
2. Kruhlov, V. O., & Pikulina, O. V. (2024). Transformatsiia liudskoho kapitalu v umovakh hlobalizatsii: hlobalni ta natsionalni perspektyvy [Transformation of human capital in the context of globalization: global and national perspectives]. *Ahrosvit*, (18), 92–97. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.18.92>
3. Soloviienko, D. V., & Zelinska, O. M. (2021). Vplyv hlobalizatsii na investytsiini protsesy v Ukraini [Impact of globalization on investment processes in Ukraine]. In Suchasni problemy i perspektyvy rozvytku obliku, analizu ta kontroliu v umovakh hlobalizatsii ekonomiky: Materialy XIII Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (Vol. 15, pp. 497–500). Lutsk: IVV Lutskiyi natsionalnyi tekhnichniy universytet. Retrieved from <http://surl.li/qgmts> (accessed 6 February 2025)
4. Lutkovska, S. M. (2020). Stratehiia hlobalizatsii ekolohobezpechnoho staloho rozvytku [Strategy of globalization of environmentally safe sustainable development]. *Efektivna ekonomika*, (3). Retrieved from <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7824> (accessed 7 February 2025)
5. Ananieva, Yu. (2023). Vplyv hlobalizatsii na finansovu stabilnist pidpriemstv ta stratehii yii zabezpechennia [Impact of globalization on financial stability of enterprises and strategies for its provision]. *Ekonomika ta suspilstvo*, (55). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-14>
6. Arif, A., Sadiq, M., Shabbir, M. S., Yahya, G., Zamir, A., & Bares Lopez, L. (2022). The role of globalization in financial development, trade openness and sustainable environmental-economic growth: Evidence from selected South

-
- Asian economies. *Journal of Sustainable Finance & Investment*, 12(4), 1027–1044. DOI: <https://doi.org/10.1080/20430795.2020.1861865>
7. Reznikova, N. V., Ivashchenko, O. A., & Kurtsev, O. Yu. (2023). Hlobalizatsiini zminy yak novi imperatyvy rozvytku svitovoi ekonomiky: vyklyky dlia mizhnarodnoho marketynhu [Globalization changes as new imperatives for world economy development: Challenges for international marketing]. *Zhurnal stratehichnykh doslidzhen*, 5(16), 37–44. DOI: <https://doi.org/10.30857/2786-5398.2023.5.4>
 8. Kuchyn, S. P., & Serzhanov, V. V. (2021). Ryzyky hlobalnoi torhivli ta sposoby upravlinnia nymy [Risks of global trade and ways to manage them]. *International Economic Relations*, (6)240, 105–110.
 9. Harkova, V. F., Khyttrava, O. A., Pshenychna, M. V., & Orlenko, O. V. (2023). Trendy rozvytku menedzhmentu ta biznes-tekhnolohii v umovakh formuvannia suchasnoi ukrainskoi ekonomiky [Trends in management and business technologies development in the formation of the modern Ukrainian economy]. *Akademichni Vizii*, (16). DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7670619>
 10. Pshenychna, M. (2023). Rol i mistse ESG-investuvannia v mekhanizmi formuvannia staloi konkurentospromozhnosti ukrainskykh pidpriemstv u povoiennyi period [Role and place of ESG investing in the mechanism of sustainable competitiveness formation of Ukrainian enterprises in the post-war period]. *Scientific Collection "InterConf+"*, (139), 7–16. DOI: <https://doi.org/10.51582/interconf.19-20.01.2023.001>

Стаття надійшла до редакції: 27.01.2025 р.
